

Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης

Ενημερωτικό Δελτίο αρ. 4

Μάρτιος-Απρίλιος 2024

Το Ενημερωτικό Δελτίο του Τμήματος Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης (ΙΦΕ) έχει ως στόχο να ενημερώνει σχετικά με τις δράσεις και τα νέα των μελών και των φοιτητών του Τμήματος. Η Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης είναι ένα διεπιστημονικό πεδίο, το οποίο μελετά την επιστήμη ως σύνθετο ιστορικό, κοινωνικό και πολιτισμικό φαινόμενο και αναδεικνύει τις φιλοσοφικές διαστάσεις των θεωριών και της πρακτικής της. Εξετάζει τις φιλοσοφικές, εννοιολογικές, και ιστορικές προσεγγίσεις της επιστήμης εν γένει, των επιμέρους επιστημών (φυσικές επιστήμες, ανθρωπιστικές και κοινωνικές επιστήμες, επιστήμες της ζωής και της νόησης, μαθηματικά και λογική) και της τεχνολογίας. Τα [μέλη ΔΕΠ](#) του Τμήματος περιλαμβάνουν μερικούς από τους πιο ειδικούς παγκοσμίως στον τομέα τους, ενώ αρκετοί από τους καθηγητές του Τμήματος ηγούνται ή συνεργάζονται σε [διεθνή ερευνητικά προγράμματα](#). Το Τμήμα αποτελείται από τρεις Τομείς: Ιστορίας της Επιστήμης και της Τεχνολογίας, Φιλοσοφίας και Θεωρίας της Επιστήμης και της Τεχνολογίας και Επιστημών της Γνώσης και της Νόησης. Προσφέρει το μοναδικό [προπτυχιακό πρόγραμμα σπουδών](#) στην Ιστορία και Φιλοσοφία της Επιστήμης στην Ελλάδα και 9 [μεταπτυχιακά προγράμματα σπουδών](#) στην ελληνική και αγγλική γλώσσα, τα οποία καλύπτουν, μεταξύ άλλων, τη φιλοσοφική έρευνα στο πλήρες εύρος της, την ιστορία των επιστημών και της τεχνολογίας, τη σχέση κοινωνίας-επιστήμης-τεχνολογίας, τις επαυξημένες κειμενικές σπουδές, και τη σύγχρονη γνωστική ψυχολογία. Το ΙΦΕ είναι ένα από τα Τμήματα Ανθρωπιστικών Σπουδών στην Ελλάδα με τους υψηλότερους δείκτες διεθνών ετεροαναφορών.

Ερευνητικά Νέα

- Ο Καθηγητής του ΙΦΕ Τέλης Τύμπας συμμετέχει στην ερευνητική ομάδα της πρότασης “**A transfer of knowledge and technology for investigating gender-based inappropriate social interactions in the Metaverse (META-TOO)**», η οποία επιλέχθηκε για χρηματοδότηση από το πρόγραμμα HORIZON της ΕΕ (HORIZON-WIDERA-2023-ACCESS-02-01). Επιστημονικά υπεύθυνη του προγράμματος είναι η Μαρία Ρούσσου

Αναπληρώτρια Καθηγήτρια του Τμήματος Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του ΕΚΠΑ. Στο πρόγραμμα META-TOO, το οποίο επιλέχθηκε για χρηματοδότηση ύψους 1.5 εκατομμυρίου ευρώ, συμμετέχουν μαζί με το ΕΚΠΑ (συντονιστής φορέας) τα διακεκριμένα Ευρωπαϊκά Ιδρύματα INRIA και IDIBAPS, τα οποία ηγούνται στο πεδίο της έρευνας στην υπολογιστική

τεχνολογία.

- Ο υποψήφιος διδάκτορας του ΙΦΕ **Βλαδίσμηρος Κατρανίδης** έλαβε πρόσφατα χρηματοδότηση για τις σπουδές του από τον ΕΛΙΔΕΚ. Το θέμα της υπό εκπόνηση διατριβής είναι “**A critical investigation of the necessitism-contingentism debate in modal metaphysics**” υπό την επίβλεψη του Αναπλ. Καθηγητή **Γιάννη Στεφάνου**.

Εκδηλώσεις – Διαλέξεις (περασμένες)

- Ο Αναπλ. Καθηγητής του ΙΦΕ **Πέτρος Μπούρας-Βαλλιάντος** συμμετείχε ως κεντρικός ομιλητής στο [2^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Εθνοφαρμακολογίας](#), το οποίο έλαβε χώρα στα Ιωάννινα (1-3 Μαρτίου 2024). Η ομιλία του είχε τίτλο: “[Contextualising Pharmacological Substances from Asia in Late Antique and Byzantine Medical Works](#)”.

Ομιλία, Αναπλ. Καθηγητή Πέτρου Μπούρα-Βαλλιαντάου, 2^ο Πανελλήνιο Συνέδριο Εθνοφαρμακολογίας, Ιωάννινα

- Ο Αναπλ. Καθηγητής του ΙΦΕ **Πέτρος Μπούρας-Βαλλιάντος** συμμετείχε ως προσκεκλημένος ομιλητής στην ετήσια σειρά διαλέξεων του [Κέντρου Έρευνας της Ιστορίας της Επιστήμης, Τεχνολογίας και Ιατρικής](#) του Πανεπιστημίου του

Εδιμβούργου την Δευτέρα **4 Μαρτίου 2024** και στον ετήσιο κύκλο διαλέξεων του [Κέντρου Βυζαντινών Έρευνών](#) του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης την Τετάρτη **6 Μαρτίου 2024**. Η ομιλία που έδωσε είχε τίτλο: “**Byzantine Medicine in Light of the Global Middle Ages: Current Trends and Future Avenues**”.

- Ο Καθηγητής του ΙΦΕ **Αριστέιδης Χατζής** μίλησε στην εκπομπή του Mega «Μεγάλη Εικόνα» και την κ. Νίκη Λυμπεράκη με αφορμή την Εθνική Επέτειο της 25ης Μαρτίου 1821. Απαρχή της συζήτησής τους στάθηκε ο τίτλος του βιβλίου του Καθηγητή κ. Χατζή για την Ελληνική Επανάσταση

Συνέντευξη, Καθηγητής Αριστέιδης Χατζής, Εκπομπή «Μεγάλη Εικόνα», Mega.

«**Ο Ενδοξότερος Αγώνας**», φράση που χρησιμοποιήθηκε αρχικά από την Μαίρη Σέλλεϋ σε επιστολή της προς τον Αλέξανδρο Μαυροκορδάτο και αργότερα από πολλούς φιλέλληνες, και υιοθετήθηκε για αυτόν ακριβώς

τον λόγο από τον Καθηγητή κ. Χατζή, όπως χαρακτηριστικά αναφέρει ο ίδιος. Ο Καθηγητής κ. Χατζής, στη διάρκεια της συζήτησης, μεταξύ άλλων, αναφέρθηκε στα γεγονότα που προηγήθηκαν της επανάστασης και στον κομβικό ρόλο του Ρήγα σε αυτήν. Μπορείτε να δείτε τη συνέντευξη [εδώ](#).

- Το ερευνητικό πρόγραμμα [Go-JuST](#) (Επιστημονικής Υπεύθυνος: Αναπλ. Καθηγητής **Ευστάθιος Αραποστάθης**) διοργάνωσε με επιτυχία στις **28 Μαρτίου 2024** το πρώτο [Webinar](#) με ομιλητή τον **Silvio Funtowitz (University of Bergen)**, έναν από τους

θεμελιωτές, μαζί με τον Jerry Ravetz, της Post-normal Science.

- Ο Επίκουρος Καθηγητής **Σταύρος Ιωαννίδης** και ο Καθηγητής **Στάθης Ψύλλος** έδωσαν προσκεκλημένη ομιλία με τίτλο «**Μηχανισμοί στην επιστήμη: από τη μεταφυσική στην επιστημονική πρακτική**» στα πλαίσια του συνεδρίου για τα 25 χρόνια λειτουργίας του διδρυματικού μεταπτυχιακού προγράμματος «Διαδικτική της Χημείας, Νέες Εκπαιδευτικές Τεχνολογίες και Εκπαίδευση για την Αειφόρο Ανάπτυξη», το οποίο διοργανώθηκε στις **29 & 30 Μαρτίου 2024** στο Κεντρικό Κτήριο του Πανεπιστημίου Αθηνών.

Εκδηλώσεις – Διαλέξεις (προσεχείς)

- Με την ολοκλήρωση του ερευνητικού έργου “**Contextualizing biobanking in Greece: histories, practices, discourses – BIO-CONTEXT**”, το οποίο χρηματοδοτήθηκε από το Ελληνικό Ίδρυμα Έρευνας και Καινοτομίας (ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ.) στο πλαίσιο της Δράσης «2η Προκήρυξη ερευνητικών έργων ΕΛ.ΙΔ.Ε.Κ. για την ενίσχυση Μεταδιδακτορικών Ερευνητών /τριών», η ερευνητική ομάδα του BIO-CONTEXT, αποτελούμενη από την **Κατερίνα Βλαντώνη** (Επίκουρη Καθηγήτρια-Επιστημονική Υπεύθυνη του έργου), τον μεταδιδακτορικό ερευνητή **Γεώργιο Ζούκα** και τη μεταδιδακτορική ερευνήτρια **Γιούλη Φωκά-Καβαλιεράκη**, διοργανώνει διήμερο διεθνές ερευνητικό εργαστήριο στις **10 και 11 Απριλίου**. Το [Workshop](#) με τίτλο “**Data flows? Making and Sharing Data in Biomedical Research: Between Local**

and Cross-Border Practices” θα πραγματοποιηθεί σε υβριδική μορφή, με φυσική παρουσία στην αίθουσα του Ιστορικού Αρχείου του ΕΚΠΑ (Σκουφά 45, Αθήνα) και μέσω της πλατφόρμας Webex. Ερευνήτριες και ερευνητές, από όλο τον κόσμο, θα παρουσιάσουν ερευνητικές εργασίες σε θέματα που αφορούν στη δημιουργία και τη διαχείριση βιολογικών δειγμάτων και δεδομένων στη βιοϊατρική έρευνα, αξιοποιώντας προσεγγίσεις από το πεδίο «Σπουδές Επιστήμης & Τεχνολογίας» και την Ιστορία. Για να δείτε το πρόγραμμα και να εγγραφείτε για διαδικτυακή συμμετοχή, επισκεφθείτε την ιστοσελίδα www.biocontext.gr

- **Σεμινάριο μεταπτυχιακών, υπ. Διδασκτόρων και μεταδιδακτόρων, Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης.** Πρόγραμμα Συναντήσεων Άνοιξη 2024. Οι συναν-

τήσεις θα πραγματοποιηθούν δια ζώσης και διαδικτυακά στην ΑΙΘΟΥΣΑ ΓΚΟΥΝΤΑΡΟΥΛΗ στο Κτήριο της Γραμματείας (πρώτη στάση Πανεπιστημιούπολης), ώρα **6-8 μ.μ.** Ο σύνδεσμος συμμετοχής μέσω Webex είναι [εδώ](#):

-16 Απριλίου, 2024

Αθανάσιος Χριστοφιλόπουλος
(ΕΚΠΑ)

«Από το φάσμα φωτός στο κβάντο φωτός. Μία ιστορική αναδρομή»

- Το **Athens Colloquium in Ancient Philosophy** είναι ένα φόρουμ επιστημονικής έρευνας και διαλόγου για όλα τα θέματα και τις πτυχές της Αρχαίας Φιλοσοφίας, συμπεριλαμβανομένης της σύγχρονης πρόσληψής της. Διοργανώνεται από το **The Athens MA in Ancient Philosophy**, σε συνεργασία με το Κέντρο Ερεύνες Ελληνικής Φιλοσοφίας της Ακαδημίας Αθηνών. Οι ομιλίες γίνονται μία φορά το μήνα, **Πέμπτη ώρα 7 μ.μ.**, στη Φιλοσοφική Βιβλιοθήκη Έλλης Λαμπρίδη (Υψηλάντου 9, 10675 Αθήνα). Οι ομιλίες έχουν διάρκεια 30-40 λεπτών, ακολουθούμενες από μια εστιασμένη κριτική συζήτηση που μπορεί να διαρκέσει έως και 60 λεπτά. Το πρόγραμμα των επόμενων ομιλιών του ακαδ. έτους 2023-24 έχει ως εξής:

- 18 Απρ. **Doukas Kapantais**:

“Necessary conclusion’ in Kripke frames and in *Prior Analytics*, I, 10”

- 16 Μαΐ. **Ioanna Tigani**:

“Ten Categories as models of dialectical problems and premisses”

- 13 Ιουν. **Paul Kalligas**: “From Virtue to Happiness: A Neoplatonic Reversal”

- Το **Σεμινάριο Διδασκόντων**, ένας

παλαιός «θεσμός» που την περίοδο της πανδημίας είχε ατονήσει, «αναβίωσε» το τρέχον έτος στον **Τομέα Φιλοσοφίας και Θεωρίας της Επιστήμης και της Τεχνολογίας**. Η επόμενη διάλεξη θα λάβει χώρα στο ΙΦΕ (Νέο Κτήριο), την **Τρίτη 23 Απριλίου 2024**, στις 7 μ.μ. και θα δοθεί από την Δρ **Vanessa Seifert** με τίτλο “**Metaphysics of Chemistry: What are chemical reactions?**”.

- Με μεγάλη χαρά ανακοινώνεται η νέα πρωτοβουλία του ΠΜΣ **Γνωσιακής Επιστήμης: μια σειρά μηνιαίων σεμιναρίων από απόφοιτους του μεταπτυχιακού της Γνωσιακής Επιστήμης**, που συνέχισαν σε αυτή την κατεύθυνση και είτε εκπονούν διδακτορικά, είτε τα έχουν ολοκληρώσει, είτε έκαναν έρευνα σε θέματα Γνωσιακής Επιστήμης, είτε βρίσκονται σε κάποια σχετική θέση σε πανεπιστήμια και ερευνητικά κέντρα της Ελλάδας και του Εξωτερικού. Η ιδέα είναι να ενισχυθεί η επικοινωνία μεταξύ ανθρώπων που έχουν κοινά ενδιαφέροντα και κοινή, τροπον τινά, προέλευση. Να δουν οι τωρινοί φοιτητές τι θα μπορούσαν να κάνουν μετά, να γίνει ανταλλαγή απόψεων, να ξεκινήσουν συνεργασίες και να μάθουμε όλες/οι την πορεία των φοιτητών μας αφού αποχώρησαν από το πρόγραμμα. Τα σεμινάρια αυτά θα έχουν informal και χαλαρό φορμάτ με ερωτήσεις και κατά τη διάρκεια των διαλέξεων. Οι ομιλητές θα βασίζονται στη δουλειά που έχουν κάνει στις έρευνές τους, αλλά θα δίνουν και μια σφαιρική εικόνα του χώρου, χωρίς πολλές τεχνικές λεπτομέρειες. Το πρώτο

σεμινάριο της σειράς έγινε με μεγάλη επιτυχία την Παρασκευή 15/3/2024: ομιλήτρια ήταν η **Νάντια Παρασκευούδη** (έτος αποφοίτησης 2017) και ο τίτλος της διάλεξης ήταν **“Why can't we tickle ourselves? Evidence from psychophysics, EEG, pupillometry in the auditory modality”**. Τα επόμενα προγραμματισμένα σεμινάρια θα γίνουν σύμφωνα με το παρακάτω πρόγραμμα, πάντα στις 6μμ, στις αίθουσες διδασκαλίας του ΙΦΕ. Η σειρά θα διακοπεί για τους καλοκαιρινούς μήνες (Ιούλιο και Αύγουστο) και θα συνεχιστεί το φθινόπωρο.

- 26 Απρ. **Μάνος Κωνσταντινίδης**: “Sources of information and decision making under risk and uncertainty”

- 23 Μαΐ. **Κατερίνα Ρασιά**: “What can simulations tell us about what it is like to see again with artificial vision”

- 21 Ιουν. **Φώτης Φωτιάδης**: “Η επίδραση των λεκτικών ετικετών στη μάθηση κατηγοριών”

• Ο Επικ. Καθηγητής **Χρίστος Ντούσκος** (ΑΠΘ), η Καθηγήτρια **Σταυρούλα Τσινόρεμα** (Πανεπιστήμιο Κρήτης) και ο Καθηγητής **Αντώνης Χατζημωυσής** (ΙΦΕ), θα παρουσιάσουν στο [Βιβλιοπωλείο Ιανός](#) την **25 Απριλίου 2024 στις 18:00** το βιβλίο της G. M. Anscombe, *Η Πρόθεση*, ένα από τα αριστουργήματα της αγγλόφωνης φιλοσοφίας του 20ού αιώνα, από τις Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, μτφ. Ευγενία Μυλωνάκη, Πάτρα, Κωνσταντίνος Σάνδης, Hertfordshire.

• **Michael Frede Memorial Lecture**. Θα λάβει χώρα την **31^η Μαΐου 2024 στις 18:00** στις εγκαταστάσεις της Βρετανικής Σχολής Αθηνών, Σουηδίας 52. Η διάλεξη θα δοθεί από τον Καθηγητή **Benjamin Morison** (Princeton University) και θα έχει τίτλο **“Δόξα and έπιστήμη in Aristotle: some implications for ethical thought”**. Για συμμετοχή διά ζώσης [εδώ](#). Για συμμετοχή μέσω Zoom [εδώ](#).

• Η **24^η Συνάντηση Ελλήνων Ιστορικών Οικονομικής Σκέψης** θα λάβει χώρα στις **14 και 15 Ιουνίου 2024** στις εγκαταστάσεις του Οικονομικού Τμήματος του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης. **Δηλώσεις συμμετοχής έως 30 Μαΐου 2024** στο ptsaliki@econ.auth.gr

• Ο Καθηγητής **Αντώνης Χατζημωυσής** (ΙΦΕ), θα δώσει ομιλία στις **22 Ιουνίου 2024** με θέμα **«Ο Νίτσε και η Μουσική»** σε εκδήλωση της Εθνικής Λυρικής Σκηνής στο Ίδρυμα Σταύρος Νιάρχος.

• **3rd International Conference on [Museum Big Data](#) (MBD2024) 18-19 Νοεμβρίου 2024, Αθήνα.**

Η διαχείριση μεγάλων δεδομένων και η εξόρυξη γνώσης από δεδομένα αποτελούν σχετικά νέα πεδία στη μουσειακή έρευνα, τα οποία αναμένεται να γίνουν βασικοί κλάδοι καθώς αυξάνεται η παραγωγή δεδομένων από τις καθημερινές δραστηριότητες και λειτουργίες των μουσείων, αυξάνεται η αλληλεπίδρασή τους με τους επισκέπτες τους με τη χρήση μέσων κοινωνικής δικτύωσης (tweets, likes και shares), ενώ οι

ψηφιακές τους συλλογές διογκώνονται διαρκώς.

Υπάρχει μια αναδυόμενη ανάγκη ανακάλυψης χρήσιμων πληροφοριών, μοτίβων και σχέσεων στους μεγάλους όγκους των μουσειακών δεδομένων. Για να αντιμετωπιστεί αυτή η ανάγκη, χρειαζόμαστε αρχές και διαδικασίες δεοντολογίας εμπάθυνση και κατανόηση των ορίων του φυσικού και ψηφιακού κόσμου και διεπιστημονικές μεθόδους και μεγάλης κλίμακας δοκιμές. Τα ερωτήματα προς διερεύνηση είναι: Τα μουσεία (πρέπει) να βασίζονται σε δεδομένα; Οι λειτουργίες τους μετασχηματίζονται και πώς;

Το συνέδριο MBD2024 διοργανώνεται από τα **Τμήματα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης** του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών (ΕΚΠΑ), και Αρχειονομίας, **Βιβλιοθηκονομίας και Μουσειολογίας του Ιονίου Πανεπιστημίου** και θα πραγματοποιηθεί στο Κεντρικό Κτήριο του ΕΚΠΑ, στο αμφιθέατρο «Ι. Δρακόπουλος», στις **18 και 19 Νοεμβρίου 2024**. Στόχος του συνεδρίου είναι η προσέλκυση ερευνητών και επαγγελματιών που ασχολούνται με τον συγκεκριμένο ερευνητικό χώρο, έτσι ώστε να παρουσιαστούν καινοτόμες εργασίες και να αναπτυχθεί ένα γόνιμος διάλογος σε διεθνές επίπεδο με αντικείμενο την ευφυή και αποδοτική διαχείριση και αξιοποίηση των μουσειακών δεδομένων.

Σημαντικές ημερομηνίες

Προθεσμία υποβολής εργασιών: 13 Ιουλίου 2024

Γνωστοποίηση αποδοχής: 31 Ιουλίου 2024

Ημερομηνία κατάθεσης εργασιών για τα πρακτικά του συνεδρίου:

31 Αυγούστου 2024

Προθεσμία εγγραφής συμμετοχής των συγγραφέων στο συνέδριο:

31 Αυγούστου 2024.

- 18th International Conference on [Metadata and Semantics Research](#) (MTSR 2024), **20-22 Νοεμβρίου 2024, Αθήνα**.

Το συνέδριο Metadata and Semantics Research (MTSR) είναι ένα ετήσιο διεθνές επιστημονικό συνέδριο, το οποίο συγκεντρώνει ακαδημαϊκούς, ερευνητές και επαγγελματίες στα εξειδικευμένα πεδία των μεταδεδομένων, των οντολογιών και της σημασιολογικής έρευνας. Το συνέδριο παρέχει στους συμμετέχοντες την ευκαιρία να μοιραστούν γνώσεις και νέες προσεγγίσεις για την ανάπτυξη τεχνολογιών επεξεργασίας της σημασιολογίας σε διάφορα περιβάλλοντα παροχής πληροφόρησης, όπως τα Αποθετήρια Ανοιχτής Πρόσβασης και οι Ψηφιακές Βιβλιοθήκες, η Πολιτιστική Πληροφορική, οι Ψηφιακές Ανθρωπιστικές Επιστήμες, οι εφαρμογές ηλεκτρονικής μάθησης, η βελτιστοποίηση των μηχανών αναζήτησης και ανάκτησης πληροφοριών, οι υποδομές δεδομένων έρευνας καθώς επίσης σε περιβάλλοντα διαχείρισης πληροφορίας για τη Γεωργία τα Τρόφιμα και το Περιβάλλον, την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση και τα Πληροφοριακά Συστήματα Βιο- Ιατρικής. Το συνέδριο MTSR2024 διοργανώνεται από το **Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της**

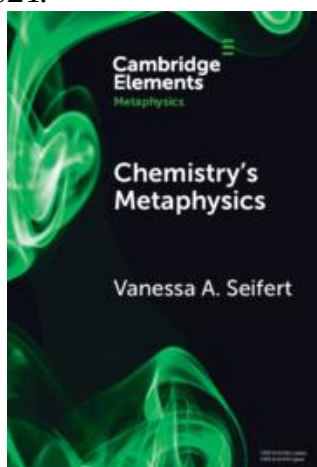
Επιστήμης του Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών, το Τμήμα Αρχαιολογίας και Μουσειολογίας του Ιονίου Πανεπιστημίου και το Τμήμα Βιβλιοθηκονομίας,

Αρχαιολογίας και Συστημάτων Πληροφορικής του Διεθνούς Πανεπιστημίου της Ελλάδος και θα πραγματοποιηθεί στο Κεντρικό Κτήριο του ΕΚΠΑ, στο αμφιθέατρο «Ι. Δρακόπουλος», από 20 έως 22 Νοεμβρίου 2024.

Πρόσφατες Δημοσιεύσεις Μελών του Τμήματος

- **Μονογραφία:**

Seifert, Vanessa, [*Chemistry's Metaphysics*](#), Cambridge: Cambridge University Press, 2024.

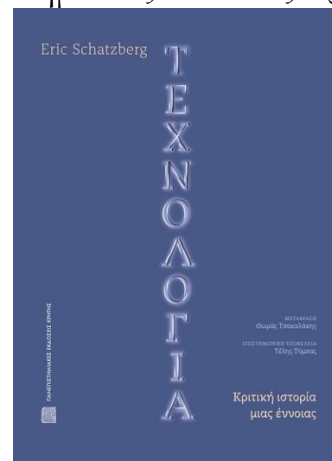

Σύνοψη: Η θέση της χημείας στη μεταφυσική της επιστήμης μπορεί να θεωρηθεί ως περιφερειακή σε σύγκριση με τη φυσική και τη βιολογία. Ωστόσο, μια μεταφυσική της επιστήμης που αγνοεί τη χημεία θα ήταν ελλιπής. Το βιβλίο θεμελιώνει αυτόν τον ισχυρισμό δείχνοντας πώς κύρια μεταφυσικά ζητήματα μπορούν να εξεταστούν μέσα από το πρίσμα της χημείας. Συγκεκριμένα, διερευνώνται πέντε μεταφυσικά θέματα: φυσικά είδη, επιστημονικός ρεαλισμός, αναγωγή, νόμοι και αιτιότητα. Αυτά τα θέματα εξετάζονται από την οπτική γωνία δέκα χημικών παραδειγμάτων. Τα παραδείγματα αυτά δείχνουν τους νέους τρόπους με τους οποίους η χη-

μεία μπορεί να παίξει ρόλο στη μεταφυσική της επιστήμης.

- **Επιμέλεια Μετάφρασης:**

Schatzberg, Eric, [*Τεχνολογία. Κριτική ιστορία μιας έννοιας*](#), μτφρ. Θωμάς Τσακαλάκης, επιστημονική επιμέλεια Τέλης Τύμπας, Ηράκλειο: Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης.

Σύνοψη: Το βιβλίο *Technology: Critical history of a concept* (The University of Chicago Press, 2018) του Eric Schatzberg, Καθηγητή στο School of History and Sociology του Georgia Institute of Technology, κυκλοφορεί στα ελληνικά σε επιστημονική επιμέλεια του Τέλη Τύμπας, Καθηγητή Ιστορίας της Τεχνολογίας και Διευθυντή του αγγλόφωνου διατμηματικού μεταπτυχιακού STS του ΕΚΠΑ, με τον τίτλο *Τεχνολογία: Κριτική ιστορία μιας έννοιας* (Πανεπιστημιακές Εκδόσεις Κρήτης, 2024, μετάφραση του Θωμά Τσακαλάκη). Όπως σημειώνει ο επιμε-

λητής, σε ειδικό πρόλογο: «[Τ]ο βιβλίο του Schatzberg μάς πιέζει να μελετήσουμε το λόγο για τον οποίο η δική μας έννοια «τεχνολογία» απουσιάζει από την ελληνική και την ελληνιστική αρχαιότητα αλλά και από τη Βυζαντινή και την Οθωμανική Αυτοκρατορία. Η μελέτη αυτής της απουσίας είναι, εκτιμώ, απόλυτη προτεραιότητα για να εμπλουτισθεί αποφασιστικά η κατανόηση της διαφοράς των νεότερων χρόνων, του ιστορικού καπιταλισμού, με προηγούμενες ιστορικές περιόδους. Σε αντίθεση με τα παράγωγα της αυθαίρετης υπόθεσης ότι η έννοια «τεχνολογία» μπορεί να χρησιμοποιείται χωρίς προϋποθέσεις για την αρχαιοελληνική και βυζαντινή περίοδο, τα προϊόντα μελετών που θα λαμβάνουν σοβαρά υπόψη την απουσία της έννοιας (ή το διαφορετικό νόημά της) πριν την περίοδο του βιομηχανικού κεφαλαίου, θα είναι, εκτιμώ, ιδιαίτερου ενδιαφέροντος για τη διεθνή κοινότητα των επαγγελματιών ιστοριών της τεχνολογίας.»

• **Special Issue:**

Βλαντώνη, Κατερίνα και Καρυδάκη, Δανάη (επιμ.). Αφιέρωμα: «[Ιατρική και Βιοϊατρική Επιστήμη και Τεχνολογία στη Νεότερη Ελλάδα: Ιστορικές και STS Προσεγγίσεις](#)». *Νεύσις*, 29.2 (2023).

• **Άρθρα:**

- Βλαντώνη, Κατερίνα και Καρυδάκη, Δανάη. «[Εισαγωγή στο αφιέρωμα *Ιατρική και Βιοϊατρική Επιστήμη και Τεχνολογία στη Νεότερη Ελλάδα: Ιστορικές και STS Προσεγγίσεις*](#)». *Νεύσις*, 29 (2023), 75-80.

- Christopoulou, Vasiliki and Arabatzis, Theodore, “[From the Determination of the Ohm to the Discovery of Argon: Lord Rayleigh’s Strategies of Experimental Control](#),” in Jutta Schickore, William R. Newman (eds.), *Elusive Phenomena, Unwieldy Things: Historical Perspectives on Experimental Control*, Archimedes 71 (Springer, 2024), pp. 243-267.

• **Βιβλιοκρισίες:**

- Gotsis, George. Review of: Završnik, A. and Simončič, K. (eds.) (2023). *Artificial Intelligence, Social Harms and Human Rights*. Cham: Palgrave Macmillan (pp. XIV+276). In: [The Greek Review of Social Research](#) 162(2024), 137–142.

- Gotsis, George. Review of: Kirkpatrick, G., McMylor, P., and Fadaee, S. (eds.) (2022). *Marxism, Religion, and Emancipatory Politics*. Cham: Palgrave Macmillan, pp. XVII+ 269. In: [The Greek Review of Social Research](#) 162(2024), 143–149.

- Gotsis, George. Review of: Jones, C.G., Martin, A.E. and Wolf, A. (eds.), (2022). *The Palgrave Handbook of Women and Science since 1660*. Cham: Palgrave Macmillan, pp. XXVIII+658. In: [Neusis](#) 30(1), 2024, 71-80.

Νέο Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα Σπουδών

• Το νέο αγγλόφωνο μεταπτυχιακό πρόγραμμα [MA in Greek and Chinese Civilizations. A Comparative Approach](#), είναι το αποτέλεσμα της

συνεργασίας μεταξύ τεσσάρων μεγάλων ελληνικών πανεπιστημίων, τα οποία ένωσαν τις δυνάμεις τους για να δημιουργήσουν ένα εξαιρετικά

ανταγωνιστικό Πρόγραμμα: **Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών (Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης)** // **Αριστοτέλειο Πανεπιστήμιο Θεσσαλονίκης (Τμήμα Φιλοσοφίας και Παιδαγωγικής)** // **Πανεπιστήμιο Πατρών (Τμήμα Φιλοσοφίας)** // **Πανεπιστήμιο Κρήτης (Τμήμα Φιλοσοφικών και Κοινωνικών Σπουδών)**. Το διετές αυτό πρόγραμμα παρουσιάζει μια διπλή παγκόσμια ιδιαιτερότητα: (α) είναι το μόνο που συνδυάζει ένα έτος σπουδών στην Κίνα (στο Southwest University, Chongqing) και ένα έτος σπουδών στην Ελλάδα (στο Πανεπιστήμιο Πατρών, που έχει και τη διοικητική ευθύνη του προγράμματος), (β) είναι το μοναδικό Μεταπτυχιακό Πρόγραμμα, τόσο στην Ελλάδα όσο και παγκοσμίως, που εστιάζει

αποκλειστικά στη συγκριτική μελέτη των δύο αυτών πολιτισμών. Το πρώτο έτος σπουδών είναι αφιερωμένο στον Κινεζικό πολιτισμό (με έμφαση στην ιστορία) και το δεύτερο στον Ελληνικό πολιτισμό (με έμφαση στη φιλοσοφία). Ο συγκριτικός χαρακτήρας του προγράμματος εξασφαλίζεται, μεταξύ άλλων, από το ότι η διπλωματική εργασία των φοιτητών και φοιτητριών θα πρέπει υποχρεωτικά να αφορά και τους δύο πολιτισμούς. Η λειτουργία του προγράμματος ξεκίνησε τον Σεπτέμβριο του 2023, στην Κίνα, με 18 άτομα. Όλοι οι φοιτητές και φοιτήτριες από την Ελλάδα λαμβάνουν υποτροφία είτε από το Κινεζικό Κράτος είτε από την επαρχία του Chongqing. Διευθυντής του Προγράμματος είναι ο Καθηγητής **Πάυλος Κόντος** (Πανεπιστήμιο Πατρών).

Τμήμα Ιστορίας και Φιλοσοφίας της Επιστήμης, Πανεπιστημιούπολη, Άνω Ιλίσια, 15771, Αθήνα. Τηλ.: +30-2107275586. **Ιστοσελίδα:** <https://www.phs.uoa.gr/>

Πρόεδρος Τμήματος: Καθηγητής Αντώνης Χατζημωυσης

Υπεύθυνος Σύνταξης Ενημερωτικού Δελτίου: Αναπλ. Καθηγητής Πέτρος Μπούρας-Βαλλιανάτος

Υπεύθυνος Ιστοχώρου Ενημερωτικού Δελτίου: Καθηγητής Χρήστος Παπαθεοδώρου

Για εγγραφή στο Ενημερωτικό Δελτίο παρακαλώ όπως στείλετε email στο pbourasval@phs.uoa.gr

Το επόμενο Ενημερωτικό Δελτίο θα δημοσιευθεί αρχές Ιουνίου 2024. Σας παρακαλώ όπως στείλετε τις ειδήσεις σας έως **29 Μαΐου 2024** στο pbourasval@phs.uoa.gr